

Написане лишається

**ВОЛОДИМИР ТА РОЗАЛІЯ ВИННИЧЕНКИ:
РОДИННЕ ЛИСТУВАННЯ (1921 – 1949 РОКИ)¹**

№325

Розалія Яківна – Володимир Кириловичу

[Париж – Фізіополіс]

[23 березня 1934]

П'ятниця

Любий мій! Я не одержала від тебе листика, як ти обіцяв, але пишу тобі “не взірая”!

Мені іноді здається, що наш спосіб життя на два дома має й свій гарний бік. А саме: чи могли б ми з тобою відчувати так інтенсивно, так повно, так страшенно гостро нашу злитість, коли б ми ввесь час були разом? Можливо, що ми б звикли до цієї радості, як звикають люди до свого тіла, краєвиду, в якому вони живуть, обстановки тощо.

Це ж неприродно, щоб людина відчувала, як все її істото співає від однієї думки, що ти там десь ходиш, дихаєш, думаєш, спиш? Як ти гадаєш, любов моя? Це ж вже тягнеться давненько (от тут би мені згодилося знання англійської мови, “великий шматок часу...”). Правда, є в цьому відчутті свої підйоми та падіння, але вони залежать головним чином від наших фізичних станів. (От де відчувається твоя наука!)

Ну, хто б та що не було винно в моїх почуваннях, але я дякую долі за те, що вона дозволила мені так відчувати, й тобі, що ти дав мені об'єкт, єдиний на землі (для мене!) для цього.

Любий мій, вчора, вертаючись додому, я наткнулася на... Марусину¹. Вона йшла від нас, але не призналася, але зараз же сказала, що в неї немає світла, що тільки що приїхала й чи не дозволю я їй побути в мене. Я, звичайно, дозволила, і вона була милою, як ніколи. Між іншим, сказала, що “Коля просил сказати, що он все равно придет к вам, и, если его прогонут, то он все равно будет ходить, пока вы его не примете”. Потому, что он иначе не может”.

Що ти на це скажеш? Це – зворушливо й не зрозуміло. І нащо ми їм? А видно, що на щось потрібні. І ця потреба – не матер'яльного характеру. М[аруся] іде до Румунії. Це вже вирішено, в липні, здається. Я не знаю, що ми з ними будемо робити. Якась жалість прокидається. Хто знає, що в їхніх душах тягнеться до нас. Ну, там побалакаємо. А тепер – до неділі. Так, моя радість? Пригортаюся до тебе!

Твоя К. М. М.

№326

Володимир Кирилович – Розалії Яківні

[Фізіополіс – Париж]

Villennes. 26-III[19] 34

Яка шкода, голубонько, що сьогоднішній день не був учора! Щось таке, чого напевне “старожилы не запомнят”. Сонце пече в нашому Solarium'і так, як на île du Levant. Хотів було сьогодні вже “розпочати продовження” роботи та куди ж тут робити, тут тільки треба лежати з заплющеними очима й “ловити сонце”.

¹Продовження. Початок див: Слово і Час. – 2015. – № 1-12; 2016. – № 1-11; 2017. – № 1.

Та, правда, є й друга причина моїх “ліноців”, – вчорашні привезені тобою новинки (автопортрет і “Вельмишановний”).

Звичайно, це дрібнички, не треба звертати на них багато уваги. А все-таки й дрібненька колючка часом не дасть спати, якщо її не витягти або не вкласти так, щоб не дуже кололася. Витягти я їх не можу, але вкласти, розуміється, вкладу, – не таке вкладати доводилось.

Хочеться мені сказати кілька слів із приводу Глуців. Хочеться, щоб ти як-небудь (в розмові чи як інакше змогла зробити перевірку, чи дійсно є в них щось більше за “опилки”, за вузький утілітаризм. Я щиро був би радий, коли б вони могли нас переконати в цьому. Але як, чим вони можуть переконати? Словами? Це – не перекональне. Треба фактів, дій, сутніх доказів. А цього вони якраз увесь час і не хочуть (чи не можуть?) нам дати. Коли б він хоч про лист (анонім[ний]) у розмові сказав, щоб не побоявся сказати і тим доказав, що хоч трішечки чимсь крихотним може заради нас рискнути. Хоч би що-небудь сказав, чи зробив таке, що не хилилось би йому на користь, а що могло б і шкоду дати, і він ту шкоду свідомо прийняв би заради збереження відносин з нами. Але ж... леле! – не такий він “парниша” і не така вона, його товаришка по життю. Мені здається, що й у тебе є не тільки саме бажання побачити їх кращими, витягти з них докази цього і вхопитися за них. Правда? А коли так, то, думаю, ти зможеш повести розмову з ними так, щоб використовувати її максимально в цьому сенсі. Я в кожному разі на суботу буду в Парижі. (Думаю, що все ж таки я приїду. А проте побачимо ще). Якщо треба, щоб і я брав участь у розмові, то я з охотою. Але, може, вони з тобою самі будуть щиріші й вільніші? Але, сподіваюсь, так чи інак, а ми тепер уже з цією історією покінчимо.

Будь ясна, спокійна, весела, моя ніжна!

[На першій сторінці зліва дописано:] Чи ти не забула виписати брошуру й *échantillon*¹ пілюль короля Позоля?²

[Під текстом першої сторінки, перевернувши аркуш, дописано:] З цікавістю чекаю твого листа: що сказав Rouchier?³ Чогось я на нього покладаю надій більше ніж на інших.

№327

Розалія Яківна – Володимир Кириловичу

[Париж – Фізіополіс]

[26 березня 1934]

Понеділок

Мій ясний,

я балакала по телеф[ону] з Rouchier. Він сьогодні або завтра приїде подивитись будинок та оговорити. Подає надію дуже серйозну. Ціна йому не здається занадто високою, але він все ж буде торгуватись, я це чую по тонові. Але я буду тверда, як скеля. Так, моя радість?

Сьогодні в мене неважний день: голова поболює, чого давно-давно вже не було. Але це нічого, це весна, мабуть. Око не хоче видужувати. І взагалі я трошки запаршивка, настрій і тому подібне. А цього ж всього не повинно бути, бо “elle est belle” і ніяких розмов. Хай нам приходитьсь одбиватись на всі боки, а ми будемо як та жінка, що на неї напад цілий базар.

Яке сонце чудове сьогодні. Чи ти багато його мав на собі? Як швидко минає час на острові! В мене була велика туга, як я од'їхала від берега й тебе. Так багато ще треба було сказати тобі. Але я знаю, що все буде в нас добре. Повинно бути і буде. Ми з тобою [далі дописано на лівому полі другої і першої сторінок:] можемо весь світ завоювати, а не те що якісь маленькі свої справи справити. Всім серцем пригортаюсь до тебе!

Твоя.

[Над текстом першої сторінки, перевернувши аркуш, дописано:]

Яка безмежна радість знати, що можна до тебе приїхати та подивитись на тебе, щастя моє!

№328

Володимир Кирилович – Розалії Яківні

[Фізіополіс – Париж]

Villennes. 27-III[19]34

Написає тільки що “запаршивського” песимістичного, кислого листа тобі й подер його, як цілком неправдивого. Це погода писала, а не я, це оце сірчано-сіре небо, верескливий вітер, брудно-сталеві хмари, холод – це вони розвели песимізм і в мене (як і в тебе). Гнати його, паршивого, треба! Elle est belle, не зважаючи ні на що, ні на які погоди, ні на які Політбюра¹, ні на яке галицьке міщанство, ні на яке жалюгідне нещасненьке паршівство “людишек”, ні на яке! Правда? Отож жени й свої вави, фізичні та психічні (а надто оці останні!) к лихий години! Цілком згожуюсь з тобою: у нас усе буде добре. Не може бути недобре, сором нам буде, коли не все буде добре!

От зараз іду кинути цього листа, вітер п'ятий, але je t'en fou completenent². А надто треба в таких випадках не забувати, що на нас, “людишек” стани погоди, зміни її, дуже гостро відбиваються і породжують “мировую скорбь”.

Я приїду, мабуть, у п'ятницю. Не хочу бути тут на свята, – і тепер уже є народ, а з п'ятниці, десь, буде його стільки, що аж нудно буде.

Що Рутъє подає надії, це добре, – він, здається, хлопець серйозний і, коли береться, то, значить, справді, має надії. Ех, швидче б умотитися на землі й на сонці та організувати на твердо, на довго своє життя, свою працю, свою боротьбу за молодість! Але це буде, буде й буде! Еге ж, мій любий, мій вірний, мій прекрасний товаришу? Всією душею обнімаю всю тебе!

[На полі дописано:] Чи ти дала Севові акт купівлі [останнє слово написане нерозбірливо].

№329

Розалія Яківна – Володимир Кириловичу

[Париж – Фізіополіс]

[10 квітня 1934]

Париж-10-IV.

Мій єдиний,

пишу про справи. Сьогодні вранці були американки чи англійки. Нічого не можна було прочитати на їхніх обличчях. Чи сподобалося чи ні – не знаю.

Von Witaff¹ обіцяв потелефонувати, але ще цього не зробив. Хто його зна, чи вийде щось!

В неділю конс'єрж ще показував дім чоловіку з жінкою. Дуже сподобався, але наслідків поки що нема.

Типографія Зелюка одповіла, що 1 аркуш 8000 пр[имірників] коштуватиме 400 fr. Але це приблизно, бо їм треба бачити рукопис. Друкар [наступне слово нерозбірливе] ще не відповів – обіцяє завтра прислати розрахунок. Дуже цікаво було мені дивитися працю на нових машинах, так просто, що самій охота попрацювати. У Зелюка укр[аїнського] шрифту немає, але коли було б велике замовлення (я мала на увазі “Щастя”), то вони дістануть літери, що бракують.

Вчора увечері була в мене Шура з братом. Було дуже мило. У мене вражіння, що вона не зовсім просто поставилась до припинення зустрічей. Правда, й амбіція теж страждає в таких випадках. Хочє неодмінно поїхати на острів і взяти свою подругу. Я обіцяла сповістити як буде гарний день і я поїду до тебе.

В'яви собі, що почувся дзвінок (учора, ввечері) і ввійшов Глуц. Так, неначе нічого, ніколи не було. Він мав надію зістати нас обох і був розчарований, що тебе немає. Я не могла з ним балакати через Шуру, але ми зустрінемося завтра. Він більше воліє, здається, говорити із тобою. Прохав написати, що готовий поїхати до тебе на острів, щоб про все “по щирости побалакати”. У його вигляд людини, що має абсолютно чисту совість. Побачимо завтра, що він скаже. Мені ж якось нуднувато стало від думки, що все знову повернеться. Добре, що це залежить

цілком від нас з тобою.

Я взяла білета. Шкода мені було грошей, але ж штука страшенно затягає. №73078 S. №. Якщо виграємо – ти знатимеш про це раніше, ніж одержиш листа.

Почуваю себе неважно. Нужусь світом (трошки! Не бійся!) Не хочу їсти (але їм!) і неважно сплю. Маса клопоту в голову лізе! Був лист від Корчнівськ[ого]² довгий. Не посилаю. І від Вері³ з повідомл[енням] про гроши та страшенною подякою!

Тепер, мабуть, виберуся на повітря. Ну, чи ж можу я не мати le coeur dilaté⁴ від вдячності, від радості, від ніжності!!! Ти – все життя і все, що є на світі прекрасного, в тобі втілено. Ом! А тепер – до завтра*. Спи спокійно, Любове моя.

Майка

[Над текстом першої сторінки і на лівому полі дописано:] А ти про себе не пишеш. Чи було трохи сонечка? Чи добре тобі? Чи пам'ятаєш умову, хоч би швидче нам не розлучатись!!

№330

Розалія Яківна – Володимир Кирилович

[Париж – Фізіополіс]

[11 квітня 1934]

Середа

Мій ясний, мені телефонував Witoff, що будинок сподобався й що можливо що щось вийде, обіцяв звонити в чет[вер] або п'ятницю. Побачимо! Білет наш не виграв! От свиня, я так сподівалася... Бачила Глуца, цікава була розмова. Один аргумент, проти якого нічого не вдієш: що він почуває до тебе ніжність і що він не може не хотіти тебе бачити. Цікаво, він підкреслив це мені. Це збільшує цінність слів. Він хоче зробити все, що може, щоб розсіялося непорозуміння. В кожному разі видно, що це все щиро й жадного розрахунку. "Я знаю, що я далеко не ідеальна людина, але такі як В[инниченко] родяться раз на вік". І це правда свята!

[Над текстом листівки, перевернувши, дописано:] Який день! А мене не було з тобою! До п'ятниці. Мій.

[Листівка. В правому куті навкіс написано: 11.IV. 34. Адресована: Monsieur V. Vinnitchnko Ile de Medan Villennes / Seine]

№331

Володимир Кирилович – Розалії Яківні

[Фізіополіс – Париж]

Villennes. 11-IV[19]34

Я ніякого повідомлення від тебе не дістаю, що ти виграла 5 мільйонів. Навіть, що 200 франків виграла і про те нічого немає. Отже, рахуймо, що білет не виграв нічого. Так? Це – надзвичайно дивно, але "треба рахуватися з дійсністю", як казав незабутній укр[аїнський] генерал Осецький¹ незабутньому укр[аїнському] отаманові Петлюрі, збираючись тікати від німецького потягу.

Так само, очевидно, треба рахуватися і з тою дійсністю, що обидві пари покупців нічого тобі не сказали і навіть компліментів (які ж їм, чортовим душам, нічого не коштують) не зробили. Завтра, мабуть, я одержу від тебе листа, в якому ця "загадковість" покупців виясниться.

А от що Глуц з'явився і рішуче хотів зо мною балакати, це мені дає думати, чи не надумався він робити по ширості і все сказати одверто. Та завтра, мабуть, і це виясниться. В кожному разі на цього листа ти мені вже не відповідай. (Попередження, здається, зайве?)

Що Ш[ура], можливо, ще не хоче закінчення, то це можна припустити, але можна також припустити, що вона вже й прийняла його, це закінчення.

(Пишу, лежучи спиною до сонця, тому таке погане письмо).

День сьогодні такий, що заради його самого варто було тиждень почекаати в

* Остання літера в цьому слові підкреслена. Очевидно, Розалія Яківна спеціально так писала, імітуючи вимову когось із знайомих.

мряці. Кохонько, як матимеш час і охоту, знайди й купи число “La revue Spirite”². Хочеться подивитися, що за журнальчик, чи варто його передплатити. Закінчив Фламеріана³. Книга його викликала в мене бажання зайнятися ближче цим хвилюючим питанням: будемо ми з тобою літом в “Надзвездные края” чи не будемо. З книги Фламеріана деякі елементи знання не дуже втішні й підбадьорливі, часто Фламеріан тільки робить гіпотези (хоч і дуже безапеляційні). Одже, може деяких елементів і не буде?

Страшений вітер, але я все-таки поїду кидати цього листа і потім круг острова. Обнімаю тебе, моя єдина і прекрасна. Хай тобі буде ясно і радісно на душі.

Твій

Дуже радий, що Яковенки підбадьорились. Вони тепер видряпаються, – “геройські діти”!

А що про листа Коршнівського не пишеш нічого, значить, щось у ньому неприємне є? Еге ж? Але що таке якись там неприємності, коли mèrle⁴ повідомляє, що “pas de pluie aujourd’hui”⁵ [Навколо основного тексту на цій і на першій сторінці дописано:] Інформації Зелюка недостатні. Якого розміру аркуш, скільки тисяч друкарських знаків? З скількох коштує тисяча 500 чи 600 примірників? [Подальший текст написано нерозбірливо].

№332

Розалія Яківна – Володимир Кириловичу

[Париж – Фізіополіс]

[12 квітня 1934]

Четверг

Спасибі, мій Золот, за листика. А в нас навіть вітру вчора майже не було, зате 25°! В мене цілий день боліла голова, навіть сьогодні ще не зовсім свіжа. Але я брала сонце.

Якщо завтра буде негарна погода – приїдь трохи раніше. Можливо, що звонитиме Wit[off], і я б хотіла, щоб ти був присутній. Діло в тому, що Sev балакав з Levissal, і той обіцяв convoquer M-lle Scud[der]¹ на сьогодні. Можливо, що так і зробить. Тоді завтра може бути від Seva чутка якась і твоя присутність не буде зайвою. Я питала у Seva на випадок продажу будинку, чи можна продавати не попередивши. Він не радить, але також не радить брати на себе полагодження цієї справи після продажу, бо це може ввести нас в величезний клопіт. dommages et inter². і т. под. Він радить продавати, як є зараз, щоб вони взяли на себе ризико. Про це подумаємо разом. Буду чекати на тебе або на 12, або на 6, або на 8. До завтра*! Мій, мій, мій.

[На лівому полі першої сторінки і під текстом дописано:] Ніжність моя ясна, радість моя кохана, хай тобі буде спокійно. Все “образується”, будь цілком певний. Elle est belle! Пригортаюся до тебе.

№333

Розалія Яківна – Володимир Кириловичу

[Париж – Фізіополіс]

[30 квітня 1934]

Paris, 30-IV-34

Мій ясний,

уви, вони не приїхали дивитися будинок. Vitoff був, ми чекали довго, але ніхто не прийшов. Дуже сумно, але треба скоритись та терплячо чекати. Зате телефонував якийсь пан. Бачив будинок знадвору в неділю й хоче прийти з жінкою. Почекаємо. Обіцяв попередити.

От чому боліла голова вчора! Мене збудила гроза й я не спала з годину. А ти?

* Остання літера підкреслена і ніби виправлена з а на я або навпаки.

Через візиту глядачів не могла взяти сонця, але гімнастику робила пильно й бігала. Голова не болить і почуваю себе гарно, бадьоро. А ти? Я знаю, що й тобі добре. Правда?

Коли щось починає непокірно ворухитись у душі, я в'являю собі тебе в соларіумі й мені стає так тепло, так сонячно, що сміятись хочеться.

Бузок розкішний. Весь Париж у конваліях. Завтра 1 Мая!

З ніжністю да вдячністю за всю радість життя пригортаюся до тебе.

Будь здоровий, бадьорий, щасливий.

Твоя Ма[йка].

№334

Володимир Кирилович – Розалії Яківні

[Фізіополіс – Париж]

Villennes. 1-V[19]34

Ну, що ж, дитинко, не прийшли дивитися будинок, тим гірше для них, загубили “заробіток”. Розуміється, хтось та купить кінець-кінцем, питання тільки в тому, коли саме.

А що чути з Scudder'кою? Чи ти телефонувала Sev'ові? От яка марудна справа, просто як заклята! Невже досі вона хвора?

Яка мені була досада в неділю, коли ти переїхала човном на той бік, – П'єр мені довів, що наш годинник поспішає майже на годину. Ти прийшла занадто рано на вокзал, правда? А ти ж могла цей час побути зо мною. Я тобі гукав-гукав, але не чула, пішла не озирнувшись.

А вчора годинник мій на дві години поспішав, сьогодні я його не чіпаю, він лежить на столі і не знаю, чи спішить, чи ні. А взагалі погано жити з поганим годинником. Якщо ти до мене приїдеш (у суботу? у неділю?), то привези мені якого-небудь годинника, бо цього візьмеш оддати полагодити. Не забудеш?

У нас грози не було ні в неділю вночі, ні вчора. Сьогодні накручувалась та не витанцювалась, гуркотіло в Triel'i, крапнуло кілька буйних крапель на острів та й затихло. Тепер хмарно, мрячно, вогко, нагнічено. Мабуть, буде гроза. Птичня позатихала, навіть соловейки не дуже виспівають.

Але я маю рацію, пояснявши твій головний біль і взагалі весь стан атмосферичними причинами? Отож надалі не шукай нічого екстраординарного, коли є такий сильний фактор як погода. Я ще й досі млявий та ніби сонний.

Приїхали “халабудники” і я розмовляю з ними. І вони не мають одваги перейти на фрукторьянство, – шкода смакових почувань. А на піддержку їм виступив, як звичайно в таких випадках, опортуніст Дюрвіль, який піддав їм аргумента, що треба їсти фрукти тільки *di pays*¹, а як тепер і взагалі зимою фруктів місцевих немає, то фрюітарізм тут неможливий. Розуміється, це все тільки для самовиправдання. Та хай собі, їм же гірше, а нам ні холодно, ні тепло від того.

Я на сьогодні намочив сухих фруктів (вчора ввечері) і таке ж чудесне вийшло, що я пожалів усіх бідних “халабудників”, які не знають і не знатимуть цієї насолоди й користі крім того.

Кохонько, роби цей “узвар”, надзвичайно смачний виходить (вишні, родзинка, сливи, груші, яблука, рад. абрикоси, інжир).

Ну, побачимо, чи придуть “чоловік і жінка” дивитись будинок. Я, між іншим, гадаю, що й Адеасс² іще прийде. Чи вони відмовились уже виразно?

Ну, хай тобі буде ясно, легко і радісно, моя єдина!

Твій

[Над текстом першої сторінки, перевернувши аркуш, дописано:] Привіт Глушам!
[На лівому полі дописано:] Вже час би прийти відповіді від “Праці”. Та почекаємо ще до того понеділка. [На лівому полі другої сторінки дописано:] У Жульєти, мабуть, уже є відповідь та тільки незадовільна, через те вона й мовчить. Скажи їй, щоб вона не церемонилась.

Коментарі

№325

¹ *наткнулася на... Марусину* – Ідеться про Марію Глущенко.

№326

¹ *échantillon* (фр.) – зразок.

² *пілюль короля Позоля* – тут, очевидно, натяк на оперету Артюра Онеґ'єра "Пригоди короля Позоля" (лібрето Альбера Вільмеца за однойменним романом 1901 р. П'єра Луї), прем'єра якої відбулася 12 грудня 1930 р. в паризькому театрі "Bouffes Parisiens" (Буфф-Парізьєн).

³ *що сказав Rouchier?* – Особа не встановлена. Очевидно, хтось із можливих покупців будинку Винниченків або посередник у цій справі.

№328

¹ *ні на які Політбюра* – В. Винниченко має на увазі реагування Політбюро ЦК КП(б)У і Політбюро ЦК ВКП(б) на лист, надісланий їм 15 вересня 1933 року, внаслідок чого він був підданий гострій критиці на об'єднаному листопадовому пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У і видання його творів в Україні припинилося.

² *je m'en fou completement* (фр.) – правильно *je m'en fous complètement* – мені абсолютно плювати.

№329

¹ *Von Witaff* – Особу не встановлено. Очевидно, хтось із можливих покупців будинку Винниченків або посередник у цій справі.

² *Бує лист від Корчнівськ[ого]* – Ідеться, очевидно, про Антона Коршенівського, скульптора, який жив у Бразилії й листувався з В. Винниченком. У Архіві ім. М. Антоновича УВАН у США зберігається 30 його листів до В. Винниченка за 1933–1940 рр. (Інформацію подала Валентина Хархун).

³ *І від Вері* – Ідеться про сестру Розалії Яківни Віру Яковенко.

⁴ *le coeur dilaté* (фр.) – наповнене радістю серце.

№331

¹ *генерал Осецький* – Олександр Вікторович Осецький (1873 – 1936) – український військовий діяч, генерал Армії УНР.

² *"La revue Spirite"* – "Журнал Спіріт" (Спіритуаліст) – провідний французький журнал, присвячений спіритуалізму. Цей кварталник був заснований Алланом Кардеком у 1858 р. й продовжує виходити до цього часу. Публікується англійською, французькою, іспанською, португальською й російською мовами. У Франції поширюється за передплатою.

³ *Закінчив Фламеріана* – Ідеться, очевидно, про якусь із праць Каміля Фламмаріона. Каміль Фламмаріон (1842–1925) – французький астроном і письменник, брат Ернеста Фламмаріона, засновника однойменного видавництва. Каміль Фламмаріон – автор праць про небесні тіла, кліматологію й атмосферу Землі, науково-популярних книг, серед яких особливо відомими були "Історія неба" та "Численність заселених світів". Ці надзвичайно популярні книжки публікувалися в братовому видавництві "Фламмаріон" й були в той час справжніми бестселерами. Каміль Фламмаріон займався також спіритуалізмом. Йому належать такі книги як "Невідоме" (про паранормальні можливості та явища людської психіки), "Смерть і її таємниця" та інші.

⁴ *mêrle* (фр.) – дрізд.

⁵ *"pas de pluie aujourd'hui"* (фр.) – сьогодні дощу не буде.

№332

¹ *convoquer M-lle Scud[der]* (фр.) – викликати мадемуазель Скуддер.

² *dommages et inter* (фр.) – правильно "dommages et intérêts" – відшкодування збитків.

№334

¹ *du pays* (фр.) – місцеві.

² *що й Адеас іще прийде* – Особу не встановлено, мабуть, хтось із ймовірних покупців будинку.

Далі буде.

Упорядкування, примітки та коментарі

Надії Миронець.

Переклад текстів з французької

Зої Борисюк.

м. Київ

Отримано 3 квітня 2017 р.

